

Quasi omnes populi, & gentes Mariae principatum agnoscentes, & supremam in rebellis potestatem, ac triumphos de illis reportatos, clangentibus tubis publice, ac festivè eam concelebrent.

SECTIO LVI.

Antelapo capite versata de Marie triumpho Stygium Draconem deculanis, illustrantr nobili Jobi vaticinio pro originario ejusdem Virginis immunitate.

*Audiamus**de mystica**Leviathani**piscatione**apisque**piscationis**instrumentis**sic predican-**ti**20. 24. 28.**Job 46**Burgensem**Leviathani**nomen quid**exprimatur.*

1191 **A**udiemus Deum ipsum apud mag-

re poteris Leviathan hamo (ait ibi Dominus)

aut fine ligabis linguam ejus? Numquid ponas

circulum in naribus ejus, aut armilla perfo-

rabis maxillam ejus? Numquid illudes ei, quasi

ad c. 40. v. 20. 24. 28.

Job 46. 1192 Rursum Leviathan esse eundem pror-

fus Demonem, qui Parentum nostrorum de-

ceptor exitit, & originalis culpæ auctor,

Luciferum nempe, multi jure merito arbitran-

tur. Sic S. Hieronymus Isaiae 27. scribens de

hoc scriptum esse in Apoc. 12. *Missus est Dra-*

co magnus, coluber antiquus, qui vocatur

Diabolus, & Satanas, qui errare facit orbem

terrarum universum, missusque est in terram,

& Angeli eius cum eo. Vides Leviathan à Hier-

onymo censeri serpentem antiquum, Angelorum

reproborum principem. Addit S. Do-

ctor in eadem expositio: Cum autem in

fine mundi adversum Leviathan, qui in prin-

cipio Genesios appellatur serpens prudensissimus

super omnes bestias, quæ erant in terra, gladius

sabutus, sive durus, & magnus & fortis fuerit

inductus, fugiet qui nunquam fugere consueverat.

Confer utrumque locum, & hunc, ubi

Leviathan afferit serpentem esse Genesios 3.

descriptum, & illum nuper recitatum, ubi ser-

pentem antiquum cum Joanne Evangelista nuncupat, qui de caelo in terram cum suis Angelis deturbatus est, cui pravos Angelos affectas adscribit, nonne aperte hunc cadentium ducem ostendit? Suffragatur S. Augustinus in Ps. 73.

14. ad illud: *Tu confregisti capita Draconis.* S. Augustinus in Prologo ad lib. 4. *S. Chrysostom. Hom. 41. in Matthæum, S. Pro-*

spere lib. de ingra. is contra Pelegianos. Ad hoc

item serpens spectant semen Cerinthiani, Va-

lentini, Cophitæ, Cerdoniani, Marcionitæ, Ma-

nichæ, Nestoriani, ceteraque hiujus ræcis

portenta, Marianæ glorie infest. Post quæ ad

turpisissimum Draconis caudam, quæ & Empy-

reum olim & Ecclesiasticum nunc revertit cæ-

lum, binas lucet itygi furias, infamia religare

monstra, Lutherum, inquam, & Calvinum, per

quos ille totum fermè Lethæum voluit egredi-

se. Igitur serpens illum, quem te terribi

hujus feminis Parentem nunc pat, satis aperte

Dæmonum omnium, atque impiorum homini-

norum Principem designat.

1193 Subscriptib non semel Beda lib. 3. ex-

positionis in Job c. 9. ubi ait; Leviathan esse

Draconem typicam, de quo Dominus ait Joan. 10. 12.

12. Nunc princeps hujus mundi ejicitur foras.

Et c. 10. ad finem, vocat eum Principem te-

nebrarium, qui Angelos secum tanquam tertiam

partem stellarum in terram traxit. Addit 1.

ad c. 42. Job, ubi dum exponit versum ul-

timum, Ipse est Rex super omnes filios super-

bie, quem ex Hebreo legit: Ipse est Rex su-

per omnes filios præcipitatis, vel excisionis, sic

ait: Quod propriæ pertinet ad Diabolum per

Leviathan in hoc loco figuratum, qui excedit

omnes à Deo præcitos in aversione à Deo, quæ est

propria præcito. Abulensis quoque loco me-

morato ait, Leviathan esse nomen proprium prin-

cipio. Dæmoniorum; eodem argumento sumpto

ex v. ultimo c. 41. Jobi. S. Bruno in fer. de Na-

tivit. B. Marianæ, docet hunc Leviathan esse,

qui seduxit Evam: & eundem, qui Apoc. 12.

describitur princeps malorum Angelorum: &

eundem, qui Job 41. dicitur princeps super

omnes filios superbiæ. Sic etiam S. Bonaven-

tura in fer. de coena Domini.

1194 Sunt etiam alii Patres, qui Dæmo-

narcham Luciferum personatum antiquo ser-

pente, Eva seductorem fuisse arbitrantur. S.

Methodius Patarenus Episc. & Martyr in re-

velationibus c. 1. & 2. idque probat ex Genes.

Isaiae 9. Ezech. 21. & Apoc. 12. S. Ignati-

us in Epist. ad Philippenses. S. Ireneus lib. 3.

c. 35. Origines lib. 1. in Job, Eusebius lib. 7.

de Præpara. c. 6. S. Basilius in Hom. quod

Deus non sit auctor malorum. S. Nazianz. in

Carmine 6. de substantiis mente prædictis. S.

Chrysostom. in Hom. de ligno scientiæ, & Hom. de

Adam & Eva, & Hom. 5. ex diversis locis in

Matthæum. S. Epiphanius. Hæresi 64. S. Cyril-

lus Jerosolymæ. Catechesi 2. S. Hilarius Cano-

ne 3. in Mart. S. Hieron. Abacuc. 3. S. Ambro-

sius lib. 4. Epist. 33. S. August. lib. 14. de Ci-

vit. De c. 11. & in Ps. 73. 13. & de Genesi ad

Litteram lib. 11. à c. 16. ad 27. S. Prosper in

Dimidio temporis c. 1. 2. & 3. & in Poemate de

Providen. divina. S. Gregorius in univerlo

opere Moralium in Job, sed præfertim lib. 34.

c. 12. & c. 18. & 19. & 41. S. Alcimus Viennensis

lib. 2. de Peccato originali, S. Bruno Ser. de

S. Michaeli, S. Bernardus Ser. 1. de adventu, &

& multi alii, quos omitto.

1195 Imo id ipsum docet facer contextus

Gen. 3. accurate per persus. Inimicitias po-

nam inter te, & mulierem; inter semen tuum, &

semen illius. Quod enim serpenti semen attri-

but, patrem afferit: ejus ergo filios, serpen-

ti sceleris imitatores intelligit; improbos

in primis Dæmones, Tartareos illos Antima-

rianos: deinde impissimos Haeresiarchas Ma-

riæ aduersarios, Simonem, Menandrum, Ba-

silidem, ejusdem ducis manipulares, uti do-

cent S. Ignatius in Epistolis ad Trallianos, & ad

Smyrnenes, S. Ireneus in Prologo ad lib. 4.

S. Chrysostom. Hom. 41. in Matthæum, S. Pro-

spere lib. de ingra. is contra Pelegianos. Ad hoc

item serpens spectant semen Cerinthiani, Va-

lentini, Cophitæ, Cerdoniani, Marcionitæ, Ma-

nichæ, Nestoriani, ceteraque hiujus ræcis

portenta, Marianæ glorie infest. Post quæ ad

turpisissimum Draconis caudam, quæ & Empy-

reum olim & Ecclesiasticum nunc revertit cæ-

lum, binas lucet itygi furias, infamia religare

monstra, Lutherum, inquam, & Calvinum, per

quos ille totum fermè Lethæum voluit egredi-

se. Igitur serpens illum, quem te terribi

hujus feminis Parentem nunc pat, satis aperte

Dæmonum omnium, atque impiorum homini-

norum Principem designat.

Hieronymus, Gregorius, Isidorus, Beda, Ru-

perius, Thomas & ali interpretantur Le-

viathan additamentum, sive additiones eorum.

Causam sic reddit Gregorius lib. 4. Mortali-

cap. 13. Reclamant additamentum eorum di-

citur, quia postquam primam culpam mala fug

quantam segetem fescerat ppterfuderit. Ab uno sceleri quantam sibi ille scelerum messem collegerit. Prò nequissimum Leviathanum!

Vafus illi
Draco fuit
Iesu, & Ma-
rie lusioni,
& conculca-
tioni.

1200 Porro vafissimum hunc Draconem, qui universum mundi Oceanum feedis infestabat cladiibus, trajecto aliquando hamo stranguendum, injectaque rictu armilla, multa perdomitum ac pervictum exagitatione, ad litus tandem linea pectoria cogendum, puello, ac puellæ, JESU, & MARIE, lusioni futurum, & conculationi, paucis explicatum venimus. Sed quæ hæc linea, quisnam hamus, quæ felix armilla, quibus tantum facinus patratum est. Pectoriam Jobi lineam, Genealogiam Mariæ, & Christi sapienter interpretati sunt multi Ecclesiæ Patres, quos retuli supra num. 435. Extremam linea pectoria fibulam, cui hamus appenditur, Deiparam explicant, in quam Genealogia definit Evangelica: mox hamum, id est, Verbi divinitatem, carnis escâ obteatam suspendunt, quam alii Christi carnem, alii Virginis asserunt, alii Virginem ipsam nuncupant. Numero autem 436. Armillæ descriptionem affabre concinnatam a Ruperto Abbatे dedi. Sequent verò numero 487. Jobi verba expendi illa: *An fuge ligabis linguam ejus? Numquid pones circulum in naribus ejus? Aut armilla perforabis maxillam ejus?* LXX. vertunt: *aut ar- milla terebrabis labium ejus?* Septentrionalis ceti lingua, ad virginis pedes longam, vastum oris hiatum undevigint pedes patentem, maxillas tres pedes crassas, congas verò ad duos supra viginti, ab oculato teste depingi Ola Episcopo lib. 21. cap. 9. observavi. Cæterum longè suam longiorem produxit Tareus Leviathanus lingua, longè prolixiores diduxit maxillas, longè immanorem expandit oris ambitum, cum tam prodigo illo mendacio Eam circumscriptis, ut tum Deum & mendacem blasphemarit, & invidum, qui morituros diceret, si felicissimo vescerentur pomo, quod tamen illis interdixisse: tum Adamum, atque Eam, eo vel semel gustato, in Deos quidem scientissimos actuum evasuros promitteret. Jure ob tam infanum mendacium Leviathan dictus id est, additamentum, ut inquit Gregorius loco citato. Primo quippe homini per persuasione callidâ divinitatem additum se perhibuit, sed immortaliatem tulit. Additamentum ergo hominum per irrationem dici potest, quibus cum hoc, quod non erant, se addere sponponit etiam hoc, quod erant, fallendo substraxit.

1201 Merito igitur eò adludens adiecit Iob. Dominus vers. ultimo: *Ecce spes ejus frustrabitur eum, & videntibus cunctis præcipitabitur.* Primum hemisticum sic effert Theodosio: *Et principium ejus mentitum est: neque enim mendacium, vel ipse, ut sperabat, successit, vel Eve circumventæ. Itaque per novam Eam Mariam Deiparam, videntibus, & plaudentibus mortalibus, & immortalibus universis, præcipitabitur.* Ex Hebraeo vertas: *De turbabitur, eiicietur, tolletur, conteretur.* Fidem probavit eventus, & quidem per Ancillam Domini, uti Jobus metipse adjectit, dicens:

1202 *Numquid illudes ei quasi avi; aut ligabis eum ancillis suis?* ait Dominus. Quasi dicat: Sicut ego Ancillæ meæ illum ligandum illudendum atque illudendum tradam? Ut singularem enim Ancillam Domini prædictam à Jobo in-

telligamus, persuaderet Paraphrastes Chaldaicus, qui vertit: *aut ligabis eum Ancille tuo?* Talithac notum puelle, affixo etiam singulari pronome fæminino tua. Est autem talitha notum puelle vocabulum Marci 5. 41. sed & LXX. Interpretes singulariter extulerunt: *aut ligabis eum puer tuo?* Nimis solent docti hi seniores, quæ de Maria sunt vaticinia, ad Filium ejus referre; optimo scilicet consilio, quo noverant, totam Deiparae virtutem à Filio provenire, qui communem sibi cum Maatre illustrem hanc vocationem esse voluit, de Taretio Dracone revehendam. Sic etiam Genes. 3. 15. de Maria prædictum: *ipsa conteret caput tuum: & tamen LXX. quos multi ex antiquis Patribus sequuntur, vertunt: ipse servabit caput tuum.* Alli Codices legunt *ipsum*, scilicet senen quod in vocatione præcesserat; Filius nempe Virginis. Universa interpretationis utriusque concordia ab una pendet strictissima inter Matri & Filium unione in hoc cum Dracone Leviathano certamine. Arctissimam hanc Mariæ, Christique unionem, tam in prælio ipso, quam in vocatione, ut Spiritus S. significaret, confutò exemplar ipsum Originarium hujus vocationis in differens concinnavit tam Matri quam Filio, ut & LXX. Interpretes stricta linguae sanctæ iura spectantes vocationem Filio adjudicarent: *Ipse, vel ipsum servabit caput tuum.* Vulgarus verò interpres ejusdem sanctæ linguae emphaticam exceptionem attendens, eam vocationem Matri deferret; *Ipse conteret caput tuum:* ut ex utriusque tandem lectionis concordia, illa ipsa Filii, Matrisque unio, nunquam dissoluta fuisse significaretur, quandoquidem ex Spiritus S. auctoritate, una atque eadem sententia utrique indifferenti, imò utrique communi dicitur; *ipse, ipsa conteret caput tuum:* quasi dicat, uterque, simul atque indivisi.

1203 Igitur quod Chaldaeus interpres *Ancilla* adscripsit, Graeci Puer adjudicandum, meritò censuerunt. Quod autem Hebraicum, & Latinum Vulgatum exemplar plurative dixerunt *Ancillas*, & plurale pro singulari, de more sacrae scripturæ, amplificandæ rei, atque personæ gratiâ, posuerunt, ut ex LXX. & Chaldaeo addicimus: & unam Ancillam Domini ceteris omnibus præferendam fuisse significarunt, eamque pro, & præ omnibus extirparunt. Quam interpretationem acceptam refero S. Brunoni, qui in Ser. de ejusdem Virg. Nativ. his verbis confignavit: *Non tu, quasi dicat, ancillis tuis eum ligabis, quem neque ipsi viri fortes ligare potuerunt. Ego tamen per unam Ancillam meam eum ligabo, & fortitudine suâ præzabo.* Hæc est nobilis *Ancilla*, de qua modo loquimur, beatissima *Virgo Maria*. Hic tam superbus, & tam arrogans, tam potens, tam fortis ab una amilla captus, & illusus & ligatus est. *O Maria, inter Mulieres, hoc Ancilla! Hoc Dei Mater, & superni Regis nobilissima Filia!* cuius hamo Leviathan captus est, cuius humilitate quasi avis illusus est, cuius sapientia quasi latro & vile mancipium ligatus est. Haec tenus cum Brunone, & reliquis adductis Patribus, Mariam, juxta Jobi vocationem, ex Adamo, reliquisque clarissimis Patriarchis, Regibus, ac Ducibus in pectoria Jobi linea, atque armilla prolusis, & in utraque Evangelica Matthæi, & Lucae Genealogia recentis, procreatam, nec sine gloriofa immunitate ab originali vitio, compro-

*Cur Vulga-
tus Ancillas
plurative
dixerit pro
una Deipar-
a Ancilla.*

S. Bruno.

comprobavimus. Nec non Leiparam fuisse, quæ Luciferum Draconem Leviathanum, Originariæ culpæ auctorem, atque adeò ipsammet Originariam culpam potentissimè devicit, deculcavit, contrivit, non virili modò, sed divina quæque Filii sui virtute.

Si vero Mariana Conceptionis festivitas Epulo concelebretur Encharisticò, ut fieri solet; preme ejusdem capituli verba v. 25. concident *eum amici, &c.* Pagninus: *comedent super illum socii. Regia, & Vatablus: canabunt super eum. Cajetanus: prandebunt. Vide nostrum Pinedam ibi. Et Ps. 73. 14. atque ibidem S. Augustinum.*

SECTIO LVII.

Illustrissimum aliud Jobi vocationem accurate expeditur, pro Deipara Leviathanum subjugante, Mariana Conceptionis Lucem nec videre permisum.

Job 3. 8.

*Argumen-
tum horum
verborum
ad Chri-
stum, &
Mariam
spettans.*

1204 **I** Obi verba haec sunt ex cap. 3. 8. *Maledicant ei, qui maledicunt diei, qui parati sunt suscitare Leviathan. Obtenebrentur stelle caligine ejus: expectet lucem, & non videat; nec ortum surgentes aurora. Certe à lugubri elegia exortus Job proprii infortunii originem deplorare, peccatum scilicet originale, mille illud maledicti exonerat: eo præcipue quo à Christo & Maria imperendum prædicat, utpote insignibus peccati originalis hostibus, antiquique serpentis juratis adversariis. Vocatione deinde fore, ut densissimis originalis culpæ tenebris clarissimæ etiam quæque Ecclesiastici firmamenti stellæ suffundantur, quod ipsi sanè peccati originalis auctori poena est gravissima. Uno excepto Sole, una dempta aurora, nempe Christo, & Maria, quos primum orientes neque videre fuisse ausura: quod pro durissimo supplicio ipsi extet adversario. Hoc, ut reor, verborum Jobi argumentum. Cui ut lux concilietur, observare expedit in primis litteræ expositionem.*

§. I.

Litteræ expositio.

תְּבִרְכָה

תְּלִילָה

*Enodatio
verborum.*

*De Christo
Domino.*

תְּרוֹדָה

1205 **M**aledicant ei. Hebraicè *ikbubu*, male imprecabuntur ei: est enim propheticum futurum. Porro pronomen *hu* proximum nomen refert *la'lab, noctem illam;* nam signatam noctem detestabatur Job, quæ immundæ conceptionis vel causa, vel teflis exiterat.

Qui maledicunt diei. Hebraicè *oreriom*, id est, maledicentes diem. LXX. diem illum interpretantur: nam unum quandam execrabatur Jobus nativitatis maculatæ diem; sicuti unam conceptionis immundam noctem.

Qui parati sunt suscitare Leviathan: Hebraicè pro *parati*, est *haghabidim*, intendentes, imminentes, incumbentes, instantes, urgentes. Theodosio, qui *prompti sunt*. Nec omittam, illud verbum valere quod Latinis *impero*, Græcis *qua dominari*, *principatum gerere*, originem seu auctorem, initium & caput esse. Iai. 14. 9. eadem vox, quam in Jobo hæc legimus, vertitur à Vulgato *Principes*, ab aliis, qui *principabantur*: à Regia, qui dominati sunt. Item Iai. 10. 13. rursus Vulgatus, *principes*. LXX. *fortitudinem*, interpretantur. Tam ergo

ij, quos Jobus optat maledicturos turpi conceptioni, Principes sunt fortissimi contra Leviathanum expediti atque certamini cum ipso iniendo accincti, parati, intenti, imminentes, instantes, & quasi sacerorum in Draconem aciem ducentes, primique opus id per se, tanquam sancti agmina prima capita urgentes. Aquila legit: *Instructi, apparati, ornati, armati, exultati. LXX. in singulari legunt: Maledicat ei, qui maledicit diem illum qui habet magnum cetum subjugare.* de quo infra.

*Suscitare Leviathan: Verbum suscitare, Hebraicè *vur*, id est, à somno excitare, expergefacere. Job 14. 12. Ps. 43. 23. Zacha. 4. 1. Est etiam frequens in Scriptura pro eo, quod Latinis in certamen provocare, incitare, stimulare, bello lacescere. Noster Ii. 23. 13. *suffondere*. Pagninus ibi, *destruere*: qui Jere. 51. 58. putat illud verbum Hebraicum significare etiam *clamoribus conterere*: ut fit cum obdormientem in spelæo bestiam venatores excitant, atque ingenti clamore obtundunt, ut metu constringant. LXX. vertunt hæc *negcipi*, quod significat *domare, subigere, subducere, opprime*.*

De Leviathan nominis interpretatione, vide Pinedam nostrum Job 40. & antelapsi capite à nobis dicta. Ubi etiam flatuimus, ex communiori Patrum mente, Leviathan, Diabolum intelligi; nec quemvis, sed Archidæmonem Luciferum, peccati originalis auctorem, ipsamque originariam culpam. His positis, inquiero.

§. II.

Qui sunt illi, qui parati sunt suscitare Leviathan.

1207 **C**ertè non actuū agam, si Interpretum explicaciones ex dignitate numerem, & censem, probatio remque relinquam: quorum alterum eruditio, alterum iudicium est, & utrumque labore plenum, neque obvium. Prima Græcorum Patrum, & prima sententia aliorum Latinorum sententia est, LXX. Interpretum translationi nuper recitatae adhaerentium, hunc, qui numero singulari paratus dicitur maledicere, & subjugare, esse Christum Dominum, qui id temporis paratus jam erat hominem induere, ut vafissimum Leviathanum, id est, saevissimum Daemonem certamine lacesceret, cum eo configeret, victimum ac vincitum in triumphum ageret. Hunc, inquam, exoptat Jobus, ut Conceptionis sua nocti maledicat, in qua tantum deservit flygius Leviathan, ut humanam naturam Deo similem conditam, turpi peccati labore fædarit. Nempe si servator huic nocti maledicat, plenè illam, ac cumulate maledicti. Hanc expositionem allegoricam cenfet Pineda, & quia LXX. numerum pluralis in singularē mutarunt, pro maledicant, maledicat: & quia Jobi contextui non cohæreat tantum Christi mysterium.

1208 Cæterum, quod ad primum attinet, Singulare insuetum non est in Scriptura sacra, singulare numerum pro plurali usurpare, quod multo plurali sapientis exemplis astruunt qui sacros Hebraismos colligunt: docerque S. Hieronymus lib. 2. contra Jovin. & sapienter probat noster Salmeron Prolegomeno 14. formula item 14. Nobisque in istud LXX. perspicua occurunt exempla bina: alterum in ipso Job 40. 24. nam